

Översyn av förutsättningar för häst och ridverksamhet i Botkyrka kommun

Utkast I Slutrapport 2014-10-06

Inledning

Bakgrund och uppdrag

Botkyrka kommun har under 2013 genomfört en översyn av jämställdheten inom kommunen. Kommunen har konstaterat att ridning är en stor flickverksamhet i Botkyrka så väl som i övriga landet, och har uppdragit åt extern konsult att genomföra en kartläggning av förutsättningarna kring olika häst och rid-verksamheter. Utöver kartläggningen ingår i uppdraget att presentera analys och förslag till åtgärder för att stärka ridsportens förutsättningar i Botkyrka.

Uppdraget har gått till Ulf Wilken och omfattat en kartläggning av:

- antalet utövare, åldrar och kön
- anläggningar för ridverksamhet
- utbud till olika målgrupper
- hur verksamheterna är organiserade
- skillnaden vad gäller ekonomiska förutsättningar mellan olika verksamheter

Utredaren har för att fullfölja uppdraget gjort en genomgång av:

- befintliga ridskoleanläggningar och deras standard
- omfattningen av respektive ridskolas verksamhet
- skillnaden vad gäller ekonomiskt kommunalt stöd till olika verksamheter
- behovet av upprustning av befintliga anläggningar
- det framtida behovet av ridanläggningar inom kommunen avsedda för allmännyttig verksamhet
- styrmedel för att säkerställa en bra ridklubb- och ridskoleverksamhet i kommunen

Metodik

Översynen har gjorts genom:

- faktainhämtning från ansvariga personer inom kommunens förvaltning
- inläsning av relevant referensmaterial
- besök på angivna anläggningar med intervjuer med av kommunen uppgivna kontaktpersoner
- genomgång av LOK-stöd
- intervjuer med ett urval föreningsledare angående rid-föreningarnas verksamheter.
- besök och intervju med Stockholms Läns Ridsportförbund

En försvårande omständighet för rapportens upprättande har varit att uppföljningen delvis skett under den del av året då ridskolorna har sommaruppehåll

Rapportens innehåll

Utredarens kommentar

Botkyrka kommuns totala engagemang i ridsporten Hästen i Sverige

Ridsportens organisation

Den svenska ridskolan

Ridning Sveriges näst största fritidsaktivitet efter fotboll

Ridskolan kontra annan idrotts och fritidsverksamhet

Driftsformer för ridskolor

Ridavgifter i Botkyrka kommun i förhållande till driftsform

Ridskoleverksamhet – medlemsuppstallade hästar

Ridklubbar i Botkyrka kommun

Utbud till olika målgrupper

Sammanfattande intryck av ridskolorna i kommunen samt det kommunala stödet

Utredarens förslag i stort

Besöksprotokoll

Utredarens kommentarer i sammanfattning

Utredaren har inom ramen för tidigare verksamhet ganska nyligen besökt c:a 360 av landets 450 ridskolor samt haft utredningsuppdrag av detta slag för ett antal kommuner.

Efter genomförd genomgång av de ridskolor och hästverksamheter Botkyrka kommun givit mig i uppdrag att granska kan jag sammanfattningsvis konstatera att verksamheten vid anläggningarna i Botkyrka synes fungera påfallande väl med aktiva styrelser, kunnig, engagerad personal och en god djurhållning.

Verksamheterna är omfattande i förhållande till anläggningarnas storlek och med ett gott omhändertagande av såväl hästar som barn och ungdomar.

Ridning är en stor flickverksamhet i Botkyrka såväl i som i övriga landet men bedrivs i förhållande till kommunens yta och folkmängd vid förhållandevis få anläggningar. Endast en ridskola inom kommunen kan i dag erbjuda ridning för ungdomar och vuxna vilka på grund av sin kroppstorlek inte kan rida ponnyer. Det finns därmed anledning anta att ett antal barn och ungdomar rider vid anläggningar i angränsande kommuner, samtidigt som även i Botkyrka befintliga verksamheter har ett mindre antal ryttare bosatta i gränskommuner.

För en fortsatt positiv utveckling av rid- och ridskoleverksamheten i kommunen vill utredaren starkt understryka behovet av såväl upprustade och väl underhållna- anläggningar som uppförande av minst ytterligare en ridskoleanläggning inom kommunen.

Det är främst genom att ställa funktionella anläggningar till föreningarnas förfogande som en kommun kan säkerställa en långsiktig bra barn och ungdomsverksamhet med djur och ridinriktning för kommunens innevånare. Ideella föreningar är generellt sett mindre lämpade att förvalta fastigheter.

Riktade projekt kan användas för att stödja vissa grupper såsom flickor, nyanlända, ryttare med funktionsnedsättning m.fl. Därtill kommer att genom kommunalt LOK-stöd stödja verksamhet som äger rum i föreningsregi vid privat ägda anläggningar. Det kan dock redan här konstateras att utökad kommunalt LOK-stöd för flickor kortsiktigt inte ökar antalet ridande då ridskolorna inte kan ta emot fler elever.

Allt fler kommuner i landet ställer en fritidsledare till ridklubbens/ridskolans förfogande vid större ridskolor, detta har slagit mycket väl ut.

Botkyrka kommuns totala engagemang i ridsporten

Kommunens stöd till ridsporten och ridskoleverksamheten synes till nu främst ha bestått i att sedan 1970-talet stötta Botkyrka Ridsällskap genom en succesiv om- och tillbyggnad av Skrefsta Gård. Där pågår även nu viss upprustning, men anläggningen håller även i dag en förhållandevis låg standard.

Därtill kommer kommunens generella bidrag till ridklubbarna inom kommunen.

Utredaren har även haft i uppdrag att titta på den verksamhet som bedrivs vid Hågelby 4H-klubb. Här gör Botkyrka kommun betydande ekonomiska insatser till en väl fungerande barn- och ungdomsverksamhet men det måste konstateras att denna verksamhet i huvudsak är inriktad på allmän djurhållning och ridning som terapiverksamhet för personer med funktionsnedsättning. I ingen, eller mycket begränsad, omfattning rör denna verksamhet ridning som idrotts- och fritidsaktivitet. Detta ligger inte heller inom 4H-klubbens kompetensområde.

RIDSPORTEN I STORT

Hästen i Sverige

Sverige har i dag drygt 360 000 hästar varav c:a 180 000 är ämnade för ridning. Resterande återfinns inom trav- och galoppsport, brukskörning mm. C:a 20% av hästpopulationen utgörs av aveldjur och unghästar för nyrekrytering. Med 39 hästar per 1000 invånare är Sverige Europas näst häst tätaste land. Hästantalet har ökat markant under senare år och allt fler privatpersoner har skaffat sig egen häst. Antalet tävlande ryttare och hästar har även ökat starkt.

Ridsportens organisation

Svenska Ridsportförbundet (SvRF) är ett av 70 specialförbund inom Riksidrottsförbundet (RF). Ridsportförbundet har knappt 900 föreningar anslutna och antalet individuella medlemmar i dessa föreningar är c:a 150 000.

I Sverige finns c:a 450 ridskolor som drivs av eller samverkar med ridklubbar anslutna till SvRF. Vid dessa ridskolor finns knappt 10 000 ridskolehästar varav c:a 55% är ponnyer. 125 000 barn och ungdomar varav 95 % flickor, rider vid någon av dessa ridskolor, därtill kommer ett antal vuxna lektionsryttare. Efter en viss avmattning i början på 2000-talet ökar nu intresset för att rida på ridskola avsevärt. Det finns även ett antal, icke organiserade, mindre ridskolor, turridningsföretag mm.

SvRF:s c:a 450 resterande föreningar organiserar tävlingsryttare och ryttare med egen häst och har i regel ett mycket begränsat medlemsantal.

Den svenska ridskolan

Det påtalas ofta att den svenska ridskolan är unik. Sett i ett internationellt perspektiv är detta helt korrekt. Det unika med den svenska ridskolan, utöver verksamhetens omfattning, är att 70% av ridskolorna drivs av en ideell förening med hjälp av ett kommunalt stöd, och drygt 90 % av anläggningarna ligger på kommunal mark – flertalet med kommunalt ägda anläggningar. Detta saknar motsvarighet i andra länder. Den svenska ridskolan är även unik genom att vara brett tillgänglig för barn och ungdomar. Till grund ligger ett mångårigt samhällsstöd i kombination med omfattande föreningsarbete. Verksamheten fick en "flygande start" på 70-talet då kommuner köpte upp tätortsnära jordbruksfastigheter som omvandlades till kombinerade ridskolor och fritidsgårdar i samarbete med dåvarande Ridfrämjandet.

Ridskolorna tillväxte i snabb takt och kom, utöver den rent sportsliga verksamheten, att fungera som fritidsgårdar med långa öppettider där man fick ett fördjupat intresse för djuromhändertagande och en kamratkrets med motsvarande intresse.

Ridskolorna kom även att attrahera de ungdomar som av olika skäl inte hade så lätt att få kamrater eller saknade förmåga att göra sig gällande i lagidrotter. Det var, och är, inte ovanligt att man rider på lektion en gång per vecka, men vistas i stallet fyra till fem dagar per vecka. En trend på senare år är dock att de föräldrar som har råd och möjlighet, låter sina barn delta i ett större antal olika aktiviteter varje vecka.

Det kommunala engagemanget i ridskoleverksamheten har även lett till att ridning kommit att bli den mest omfattande aktiviteten för ryttare med funktionshinder. Majoriteten har en kognitiv funktionsnedsättning och ofta ett eller flera tilläggshandikapp. De flesta rider för nöjes skull. Internationellt fungerar terapiridning ofta som en del av sjukgymnastiken och har kommit att bli en vedertagen behandlingsmetod. Denna gör nu även sitt inträde i Sverige.

Ridningen är i dag så etablerad i Sverige att ett antal kommuner själva önskar uppföra nya ridskolor för att tillgodose ett behov. I dag finns dock inte det centrala stödet för bildande av nya ideella föreningar med syfte att starta och driva ridskolor och kanske inte heller den föreningskultur som låg bakom etableringen av 70-talets ridskolor. Kommunerna söker därför nya vägar.

Ridning Sveriges näst största fritidsaktivitet efter fotboll

Mätt i Lokalt Aktivitetsstöd (LOK-stöd) är ridning Sveriges nästa största fritidsaktivitet efter fotboll. - 95 % av utövarna i bidragsberättad ålder är flickor. Av kommunens skrivelse framgår att förhållandet är detsamma i Botkyrka, men ridsportens plats är mer framträdande i flertalet andra kommuner.

Ridskolan kontra annan idrotts och fritidsverksamhet

Skillnaden mellan ridning och annan idrottsverksamhet är det levande "redskapet och läromedlet" hästen. En ridskola kräver ändamålsenliga lokaler, utrustning och lämpliga hästar som sköts av kompetent personal årets alla dagar. Behovet av yrkeskompetent personal och välutbildade hästar gör att ridavgifterna blir höga i förhållande till en del annan idrottslig verksamhet.

Nedan presenteras exempel på en ridskolas uppgifter.

- Att bereda barn och ungdomar möjlighet till ridning till lägsta möjliga kostnad
- Att bereda möjlighet till uppstallning av medlemsägda hästar och ge utbildning till dessa hästars ryttare
- Att ge möjlighet för ryttare att tävla
- Att förmedla kunskap om hästens behov och god hästhållning
- Att vara en fritidsgård med naturligt långt öppethållande
- Att samverka med gymnasie- och andra skolutbildningar
- Att erbjuda ridning till ryttare med funktionshinder
- Att ge barn och ungdomar från andra kulturer kontakt hästar

Inom flertalet ridskoleklubbar förekommer en omfattande ungdomsverksamhet. Enligt SvRF:s typstadgar skall alla anslutna föreningar ha en ungdomssektion med egna stadgar och styrelse. Många ungdomssektioner uppvisar en mycket stor aktivitet.

Vid ridanläggningarna inom Stockholms stad och ett antal större anläggningar i övriga landet med lämpliga lokaler finns, kommunalt- eller av klubben med kommunalt bidrag - anställda fritidsledare, dessa är inte engagerade i rid-utbildningen utan bidrar med viss teoriutbildning, läxhjälp, lagar mellanmål, och arrangerar tillsammans med ungdomarna ett stort antal aktiviteter.

Driftsformer för ridskolor

Enligt uppgift från Svenska Ridsportförbundet (SvRF) drivs c:a 70 % av ridskolorna av föreningar. Majoriteten med verksamheten förlagd till kommunalt ägda anläggningar. Övriga 30 % drivs till största delen av arrendatorer (företag) i samverkan med (på uppdrag av) en ideell förening ansluten till (SvRF). Även dessa ridskolor har sin verksamhet förlagd till kommunalt ägda lokaler.

Majoriteten ridskolor drivs således av ideella föreningar. Utmärkande för ideell verksamhet är att den saknar vinstsyfte och att verksamheten till del finansieras av medlemsavgifter. Klubbens rörelseinkomster är skattefria om de till huvudsaklig del kommer från verksamhet som har ett naturligt samband med föreningens allmännyttiga ändamål. Klubbdriven verksamhet är inte momspliktig i och med att verksamheten är undantagen från skatteplikt.

Om klubben disponerar/hyr anläggningen av kommunen och arrenderar ut den till arrendator, står klubben för den ideella delen av verksamheten medan arrendatorn står för den affärsmässiga. Arrendatorn är skattepliktig för denna del av verksamheten, och privatdrivna ridskolor tar ut 6 % i utgående moms på den del som är idrott.

Enligt Riksidrottsförbundet (RF) är endast ideell förening berättigad till lokalt aktivitetsstöd. För att rid-verksamheten skall uppfylla reglerna för LOK-stöd fordras enligt RF att ridskolans elever betalar ridavgifterna till klubben, och att klubben i sin tur köper lektioner från arrendatorn och redovisar till RF.

Ridavgifter i Botkyrka kommun i förhållande till driftsform

Det kan konstateras att oavsett driftsform ligger avgifterna för en ridlektion på ponny på samma nivå vid kommunens två ridskolor. Vid den föreningsdrivna ridskolan finns tillgång till ridhus.

En jämförelse med ridskolorna i Södertälje- och Huddinge kommun visar Botkyrkas ridskolor klarar att hålla lägre ridavgifter än ridskolorna i dessa kommuner.

Ridskoleverksamhet – medlemsuppstallade hästar

Vid en majoritet av Sveriges ridskolor uppställas även av medlemmarna, privat, ägda hästar. Så är även fallet vid Botkyrka Ridsällskap och Karlslunds Ridskola.

Denna medlemsuppställning ser kommunerna i regel positivt på, förutsatt att uppställningsavgiften täcker föreningens samtliga av detta uppkomna kostnader. Medlemsuppstallade hästar innebär att föreningen får en fast intäkt på årsbasis, antalet hästar vid anläggningen ökar vilket, i vissa intervall, ger underlag för större andel fast anställd personal, kontinuerlig närvaro av äldre kunniga medlemmar samt fler hästar vid anläggningen. Barn och ungdomar kan umgås med och/eller se även dessa hästar och med deras ryttare som kunskapsförmedlare och idoler. Samtidigt innebär medlemsuppstallade hästar ofta ett avsevärt merarbete för personalen.

I kommuner med utspridda mindre kommundelar utgör uppställningen av medlemsägda hästar en förutsättning för att verksamheten skall nå en lönsam volym.

I dag är det mer vanligt att elever vid ridskolan efter några år skaffar en egen häst. De elever som då kan stanna kvar i ridskolan för fortsatt utbildning tillsammans med sin häst i en säker, utbildningsinriktad, miljö har många fördelar. Detta är något som ofta framhålls av landets ridlärare.

Då kommuner i dag uppför särskilda stallar för medlemsägda hästar sätts i regel en mycket marknadsmässig hyra för dessa stallar under det att de ridhus och stallplatser som uppförs för ridskolans lektionshästar upplåts hyresfritt eller till mer symboliska hyresbelopp.

Ridklubbar i Botkyrka kommun

I kommunen finns i dag endast två aktiva ridklubbar som har kontakter med Kultur- och fritidsförvaltningen. Dessa driver eller samverkar med en ridskoleverksamhet. En av ridskolorna har uteslutande ponnyer varför endast en av ridskolorna erbjuder ridning för vuxna eller mer storväxta ungdomar.

Därutöver finns en 4H-klubb med ett begränsat antal hästar och utan egentlig ridskoleverksamhet.

Ridklubbar med ridskolor är:	Antal medlemmar	Antal uppsittningar/vecka
Botkyrka Ridsällskap	707	720
Karlslunds Ryttarsällskap	160	160

Medlemsantalet för föreningar anslutna till SvRF blir därmed 867

Föreningar med viss hästverksamhet som ingått i utredningen är:

Hågelby 4H-klubb	427
Riksstens Intresseförening för häst och hund	20

Övriga ridklubbar med säte i Botkyrka kommun och anslutna till Ridsportförbundet:

Dessa klubbar organiserar tävlingsryttare och andra ryttare med egen häst.

Stora Uringe Ryttarförening	30
Södertörns Ryttarcenter Tävlingsklubb	25
Wiad Ridsportförening	25

Botkyrka Ridsällskap

Besöksprotokoll med faktauppgifter se sid x.

Botkyrka Ridsällskap har sedan början av 1970-talet bedrivit ridskoleverksamhet vid Skrefsta Gård. Från en start i mycket blygsam skala då man konverterade några byggnader ursprungligen uppförda för annat ändamål till häststall har man i dag byggt upp en stor välfungerande ridskole- och tävlingsverksamhet. Med denna historik speglar Ridsällskapet tillkomsten av många ridskolor under motsvarande tidperiod.

Ridsällskapet har i dag 707 medlemmar och disponerar en anläggning med 65 hästar varav 38 lektionshästar. Därutöver äger ett 80-tal medlemmar hästar som står uppstallade på annan plats i kommunen.

Ridsällskapets verksamhet och inriktning

Ridsällskapets kärnverksamhet är att bedriva ridskoleverksamhet med utbildning i ridning och hästkunskap för barn och ungdomar samt fungera som fritidsgård. Därtill kommer en viss tränings- och en ganska omfattande tävlings- verksamhet. Delar av verksamheten bedrivs med ett stort mått av ideella insatser. Så till stor del även fastighetsskötseln.

Ridsällskapet säger i sin egen formulerade verksamhetsidé:

”Botkyrka Ridsällskap erbjuder kommunens invånare idrotts-, motions- och fritidsaktiviteter med bred inriktning. Verksamheten ska attrahera såväl nybörjare som tävlingsryttare.”

Ridskoleverksamheten

Ridsällskapet bedriver en väl fungerande, seriös, ridskoleverksamhet med kompetent personal och med ett lämpligt, välskött hästmateriel. Nyttjandegraden av hästarna hög i förhållande till övriga svenska ridskolor dock utan att detta inverkar på hästarnas hälsa eller välbefinnande. Personalomsättningen har genom åren varit låg vilket normalt bidrar till såväl trivsel som god hästhälsa.

Ridskolan har i dag en kölista på c:a 100 barn som vill börja rida på ridskolans ponnyer. Man är i dag förhindrad att ta in nya ryttare till de stora hästarna då samtliga dessa behövs för de ryttare som "växer ur" lektionsponnyerna. En utökning av verksamheten skulle kräva ett ökat hästantal samt tillgång till ytterligare ett ridhus då ridskoleverksamhet för barn och ungdomar i huvudsak endast kan bedrivas mellan kl. 16.00 – 20.00.

Ridsällskapet erbjuder såväl lokaler som hästar till två gymnasieskolor med hästutbildningar. Dessa är dels Realgymnasiet som har sammanlagt 50 elever som studerar i ridskolans lokaler fem dagar i veckan och står för 56 ridtillfällen per vecka och dels Tumbagymnasiet med 10 elever som studerar och rider vid anläggningen en dag per vecka. Gymnasiernas verksamhet inverkar inte på ridskolans övriga verksamhet då den bedrivs på förmiddagstid.

Det är utredarens uppfattning att Botkyrka Ridsällskaps ridskoleverksamhet är en av landets främsta. Detta vad avser bl.a. utbildning, allsidighet, elevomhändertagande och hästutnyttjande. Ridsällskapet har även i övrigt en väl fungerande barn och ungdomsverksamhet som ligger helt i linje med vad en kommun bör stödja.

Såväl personal som styrelse förefaller dock något hemmablinda vad avser anläggningsstandard och har fullt upp med att få den dagliga verksamheten att fungera.

En ny stallbyggnad

För att lyftas till en rimligare nivå och för att möta såväl dagens- som framtidens- krav krävs en investering i en ny stallbyggnad för lektionshästarna, och med en tillhörande mindre servicedel. I dag uppställas 20 lektionshästar i spiltor vilket är helt tillfredställande ur djurskyddssynpunkt men på sikt kommer denna uppställningsform att fasas ut. Om detta inte sker genom myndighetskrav kommer, såväl ridskolans elever som den allmänna opinionen, att verka för att endast boxuppställning kan förekomma i framtiden.

Vid byggnation av ett nytt stall bör detta placeras så att det i framtiden eventuellt kan byggas samman med ytterligare ett ridhus för ridskoleverksamhet.

Uppförandet av en ny stallbyggnad skulle ge möjlighet till uppställning av medlemsägda hästar i det nuvarande ridskolestallet. Ridsällskapet önskar ge fler medlemmar möjlighet till uppställning och utredaren ser positiva effekter om detta kunde ske.

På kort sikt krävs – utöver att nu pågående renoveringsarbeten fullföljs - en investering i några nya hagar, markarbeten och dränering samt asfaltering av några ytor.

Det nuvarande lektionshäststallet uppfördes av kommunen i början av 1980-talet med den byggnadsteknik, material, ventilation etc. som då var modernt och starkt influerat av stallbyggnader för andra djurslag. Många kommuner har i dag problem med att dessa ridskole-stallar har så stort behov av underhåll att de ofta anses ha tjänat ut.

Stallbyggnaden vid Skrefsta är som ridskolestall mörkt och svåröverskådligt men då betydande investeringar nu gjorts vad avser stallets inredning kan det även framgent användas för uppställning dock krävs fortsatt ett visst yttre underhåll.

En extern konsult fastställde för några år sedan renoveringsbehovet för anläggningen till 6,5 miljoner kronor. Omfattande renoveringsarbeten pågår nu i några äldre byggnader där takhöjden ökas och en modern stallinredning installeras. El-installationerna i det äldsta ridhuset byts ut mm. men vad gäller det nuvarande ridskolestallet ser utredaren uppförandet av en ny stallbyggnad som det enda alternativet.

Skrefsta: Den samlade punkten för tävling och träning

Ridsällskapet framhåller att man önskar förbättra sin tävlingsanläggning samt erbjuda medlemmarna möjlighet till träning. Skrefsta Gård är trevligt belägen i ett naturområde lämpad för ridverksamhet. I dag bedrivs ridning i huvudsak på anlagda ridbanor eller i ridhus och området kan därmed hysa ett större antal hästar än vad som i dag är fallet, utan störningar för natur eller andra fritidsaktiviteter. Anläggningen bör därmed även kunna fungera som en samlade punkt för träning och tävling för ryttare med hästar uppstallade vid andra anläggningar i kommunen med mer begränsade förutsättningar.

Ridsällskapet arrangerar tävlingar med totalt 2000 starter per år vilket motsvarar 7 % av alla tävlingsstarter i hela Stockholms län.

Genom att Ridsällskapet har tillgång till en separat tävlingsplats för utomhustävlingar inkräktar tävlingsverksamheten troligen endast minimalt på ridskoleverksamheten vilket får ses som positivt. Ridsällskapet har inte heller lagt in speciella tävlingsunderlag i ridhusen vilket i dag på många större ridskolor blockerar delar av verksamheten.

Karlslunds Ryttarsällskap

Besöksprotokoll med faktauppgifter se sid. X

Karlslunds Ryttarsällskap är en mindre förening som utöver förenings- och tävlingsverksamhet genom avtal samverkar med en privat ridskoleverksamhet (Karlslunds Ridskola) så att föreningen fakturerar medlemmarna för deras ridlektioner och sedan köper tjänsten av ridskolan. Genom avtalet uppfylls Riksidrottsförbundets krav för LOK-stöd och föreningen får ett inflytande över verksamheten. Ryttarsällskapet arrangerar även tävlingar på lägre nivå och har även arrangerat ett större evenemang vid Sundbyholms travbana. Ridskolan är belägen invid väg 225 Nynäsvägen.

Karlslunds Ridskola bedriver i samverkan med Ryttarsällskapet, en välfungerande traditionell ridskoleverksamhet i trivsamma men små lokaler. Anläggningen, som ligger något inklämd mellan sjön Malmsjön och en väg, saknar ridhus och verksamheten ligger därför nere under januari månad. Genom att anläggningen är privatägd, och sedan en tid ägs av ridskolans ägare, kan kommunens åtagande vad avser anläggningen inte förväntas sträcka sig längre än till eventuell förhyrning av lokaler för klubbens räkning. Ridskolan är dock seriös, trivsam och lättillgänglig varför föreningen bör få stöd att genomföra de aktiviteter man finner angelägna: ridning, läger, tävlingar, hästkunskapskurser, integrationsbefrämjande åtgärder, besök av skolklasser etc.

Sammanfattande intryck av ridskolor och hästaktiviteter inom Botkyrka kommun samt det kommunala stödet till dessa. Utbud till olika målgrupper

Vid besök av anläggningarna/klubbarna upprättades enkla besöksprotokoll. Dessa återfinns i slutet av häftet.

Sammanfattningsvis kan konstateras att Botkyrka endast har två ridskoleverksamheter inom kommunen varav den ena är en mindre ponnyridskola och endast inriktad på yngre ryttare. Båda ridskolorna drivs på ett föredömligt sätt men har inte kapacitet att tillfredsställa efterfrågan på ridning i kommunen. Verksamheterna bedrivs i anläggningar som i dag inte uppfyller de krav man kan ställa på en modern ridskola. Endast en ridskola har tillgång till ridhus och samma ridskola är den enda som kan erbjuda ridning för fullvuxna, oavsett ålder. Beträffande det efterfrågade utbudet till olika målgrupper kan konstateras att:

- Barn och ungdomar har möjlighet till ridning i den omfattning ridskolorna har plats. I dag finns dock kölistor på båda ridskolorna vad gäller barn som vill börja rida
- Elever vid ridgymnasier kan erbjudas ridning på tider som inte kan nyttjas av övriga ridskoleelever
- Ridning för vuxna erbjuds vid en ridskola
- Endast ett mycket begränsat antal ryttare med egen häst eller ponny uppstallad, inom kommunen, har möjlighet att träna på ridklubbarnas anläggningar
- Möjlighet att delta i tävling finns för såväl ryttare med egen häst som ridskoleryttare
- Ridning för ryttare med funktionsnedsättning finns om än i något begränsad omfattning
- Möjligheten till en mer öppen prova på verksamhet för nyanlända, skolklasser etc. är i dag mycket begränsad vad gäller ridskolorna emedan de är fullteknade

Utredaren har i övrigt inte funnit exempel på att kommunen gjort några satsningar för de kommuninnehavare som har en egen häst uppstallad i kommunen och/eller medlemmar i övriga ridklubbar som har sitt säte inom kommunen. Dessa har troligen sin tränings- och tävlingsverksamhet förlagd till grannkommuner.

Hågelby 4H-klubb erbjuder en stor verksamhet där barn ges möjlighet att få kontakt med, och kunskap om, djur detta kan - och skall - ej ses som ridskoleverksamhet.

Hågelby 4H-klubb

Besöksprotokoll med faktauppgifter se sid. X

I utredarens uppdrag har även ingått att titta på Hågelby 4H-klubb (tidigare benämnd Alhagens 4H-klubb) främst utifrån den verksamhet med hästar man bedriver.

Vid Hågelby bedrivs en omfattande 4H-gårdsverksamhet med ledarverksamhet, kursverksamhet för åldrarna 3 – 25 år i form av: Mini 4H, djurskötarkurser, "hästis", körkurser med häst, besök från förskolor och skolor, öppen verksamhet, besök av särskolegrupper mm. Därtill kommer socialt arbete i olika former. Verksamheten bedrivs med en engagerad

personal. Behovet av denna typ av verksamhet får ses som mycket angelägen i en kommun med Botkyrkas demografi.

Gården erbjuder öppen verksamhet på eftermiddagar samt under lov och helger för alla medlemmar från 8 års ålder. Gården har även aktiviteter för ett 50-tal besökare per vecka som inte är klubbmedlemmar samt arrangerar c:a fyra barnkalas per vecka.

Verksamheten är ledarledd och kan bestå i att inta mellanmål, spela spel, sköta djur, träffa kompisar mm.

Hågelby 4H-klubb har sin verksamhet i Hågelbyparken med djurstall och höns hus innehållande bland annat 5 hästar, grisar, får, getter, kaniner, höns, marsvin och hamster. Hästarna är av varierande raser och storlek - dock ingen med en mankhöjd över 150 cm.

4H:s vision är att alla barn och ungdomar skall utvecklas till engagerade och ansvarstagande människor med respekt för omvärlden. Visionen skall uppnås genom att i samspel med människor och natur upptäcka deras rika värden och mångfald. "I detta är varje art och individ en viktig del av helheten utan att vara mer värd än någon annan."

Föreningen 4H är partipolitiskt och religiöst obunden. 4H arbetar med verksamhet inom; djur, odling, hem & hushåll, idrott & lek, skog kultur, jordbruk, natur och miljö.

Djuren vistas nattetid i ett stall inrymt i en lokal, ursprungligen uppförd för annat ändamål. Sett ur djurskyddssynpunkt fungerar djurhållningen säkert mycket bra vad gäller såväl inhysning som omhändertagande.

Stallet kan för de barn som vistas där synas "mysigt" men är i det stora hela ganska trångt, omodernt, och svåröverskådligt samt utan tillgång till uppehållsrum, service- och personalutrymmen i anslutning till stallet.

Verksamheten klassas som "offentlig förevisning av djur", och står därmed under regelbunden tillsyn av myndighetsutövande veterinär.

Från 10 års ålder erbjuds medlemmarna att bli ledare på olika nivåer för olika åldersgrupper. (Minihjälpledare 10-12 år, hjälpledare 12-14 år, ungdomsledare 14 – 16 år samt ungdomsledare senior 17-25 år.)

En väsentlig del av klubbens verksamhet bygger på aktiviteter med och kring hästarna. Dels i form av "specialridning" för barn och ungdomar med funktionsnedsättning dels genom hästskötsel, ridning, töm-körning och körning för klubbens övriga medlemmar i olika åldrar.

Klubben får ett icke oansenligt kommunalt bidrag. Totalt sett håller lokalerna oacceptabelt låg standard och enligt utredarens uppfattning bör kommunens focus ligga på att erbjuda klubben endamålsenliga lokaler i, och med, en lantlig miljö. Utredaren uppfattar därutöver medelstilletningen som tillräcklig.

4H:s hästverksamhet

En betydande del av klubbens verksamhet sker kring de fem hästarna. Att en 4H-klubb har utbildning i hästkunskap och led-lektioner med små ponnyer kan ses som naturligt liksom att man ger möjligheten att mer vuxna personer kör hästarna och erbjuder turen med vagn. Den

samverkan kring ridning för funktionshindrade 4H- klubben har med vissa aktörer inom vårdomridet synes även den fungera väl och bör om möjligt fortgå.

En verksamhet utredaren ställer sig tveksam till är dock den där något äldre medlemmar/ledare tillåts rida de större hästarna självständigt, mer eller mindre på egen hand eller med internt utbildade unga ledare. Dels fanns vid tiden för utredarens besök inte tillgång till lämplig ridbana och dels föreföll ungdomarnas kunskap för låg för att detta skall ses som lämpligt ur säkerhets och djurskydds-synpunkt. Utredaren anser att denna verksamhet hör hemma i en reguljär ridskola. **(Se vidare utredarens förslag i stort sid x)**

Riksstens intresseförening för häst och hundverksamhet

Föreningen bildades 2013 och har för närvarande endast 20 medlemmar, alla vuxna. Föreningen startades främst för att ge kommunen en samtalspartner mellan de 5 privatstallar med ca 40 hästar som finns i närområdet. Föreningens önskan är att mer permanent komma i åtnjutande av, ett av byggföretaget PEAB ägt (rid-)tält, med måtten 20 x 60m beläget ganska nära en stallbyggnad vid Riksstens Gård. Tältet har enligt uppgift tidigare använts av polisen för träningsverksamhet med hästar och hundar. Tältet har underlag i form av en sandbana, det finns en takbelysning som nu är urkopplad, men tältet saknar sarg.

Föreningen önskade om möjligt kommunens stöd för att säkerställa att tältet i framtiden kunde användas för ridning men sade sig inte beredd att ikläda sig några som helst kostnader för att få tillgång till tältet.

Utredaren konstaterar att Tullingeområdet expanderar starkt och att kommunen definitivt bör satsa på att en ridskola/ridanläggning förläggs till området. En etablering skulle möjligen kunna ske i närheten av Riksstens Gård, eller Lida, förutsatt att den kan läggas på kommunal mark. Utredaren ser dock ingen orsak eller möjlighet att denna satsning görs i samverkan med den befintliga Intresseföreningen eller något av de stall som nu är engagerade i denna.

Föreningens ordförande sade sig även vara medveten om riskerna med ett sådant arrangemang.

Om kommunen kan komma i åtnjutande av tältet utan kostnad kan detta möjligen ställas till Intresseföreningens förfogande för att minska slitaget på intilliggande marker men utan kommunalt åtagande vad avser kostnader för el etc. Utredaren finner inte förekomsten av ett befintligt tält, skäl för kommunen att göra några som helst investeringar för att tillmötesgå befintliga verksamheter vilka inte fyller något allmännyttigt intresse.

Utredarens förslag i stort

Utredaren konstaterar att det endast finns två ridskolor/ridklubbar i Botkyrka kommun som tillhanda håller ridning och att endast en av dessa tar emot mer vuxna elever. Verksamheten vid dessa två ridskolor fungerar i alla avseenden mycket bra men klarar inte av att tillmötesgå efterfrågan. Därmed får kommunala satsningar så som förhöjt LOK-stöd för flickor endast effekten att ridpriserna kan hållas lägre men ökar inte tillgängligheten.

Ridskolorna är inte centralt placerade i förhållande till tätorterna. Detta är troligen en starkt bidragande orsak till att ridning som fritidsverksamhet för flickor är något begränsad i förhållande till övriga landet. Att barn och ungdomar kommer i kontakt med djur, natur och däribland hästar måste ses som angeläget, inte minst i en kommun med Botkyrkas demografi. Genom att satsa på häst- och ridverksamheter erbjuder kommunen en attraktiv fritidssysselsättning, främst för flickor, som ofta leder till ett livslångt intresse.

Vid många ridskolor i kommuner som gränsar till Botkyrka placeras i dag kommunen en fritidsledare vid ridskolan med uppgift att, utanför den egentliga ridutbildningen, bidra med viss teoritbildning, läxhjälp, laga mellanmål och att i övrigt arrangera aktiviteter tillsammans med ungdomarna. Även om detta önskemål ej framförts från Botkyrka Ridsällskap föreslår utredaren i varje fall ett försöksprojekt kring detta för att bland annat öka den tid ungdomarna vistas vid ridskolan utöver den tid de rider.

De satsningar kommunen främst bör inrikta sig på rör anläggningsfrågorna. Genom att ställa funktionella, moderna anläggningar till föreningarnas förfogande säkerställer kommunen långsiktigt en attraktiv allmännyttig ridskoleverksamhet som tilltalar, i huvudsak flickor, men även ryttare i alla åldrar. När det gäller anläggningarnas standard måste ridanläggningarnas serviceutrymmen bättre kunna jämföras med andra kommunala fritidsanläggningar som uppvisar mer kacklade miljöer. Genom att kommunen äger såväl mark som fastigheter säkerställs att verksamheten får den tänkta inriktningen. Erfarenheten visar att ridklubbar generellt sett är mindre lämpade att förvalta fastigheter samt att ett normalt förfarande är att kommunen bygger och äger anläggningen och föreningsbidraget uppgår till kapitalkostnaden.

Botkyrka Ridsällskaps anläggning vid Skrefsta Gård är idag den enda kommunalt ägda ridanläggningen i Botkyrka. Denna har tillkommit i ettapper och ofta till följd av så stora behov att föreningen påtagit sig åtaganden som delvis kommit att bli övermäktiga. I dag bedrivs en mycket bra verksamhet i lokaler av vilka några om några år helt eller delvis kommer att ha tjänat ut. Anläggningen vid Skrefsta har dock alla förutsättningar att framgent fungera som en centralanläggning för ridverksamheten i Botkyrka. Detta främst genom den allmännyttiga ridskoleverksamhet som bedrivs där i dag men även för nuvarande och tillkommande hästägare vilka efter ett antal år som ridskoleelever skaffar en egen häst. Dessa hästar uppställas i dag i stallar utspridda i kommunen och med begränsad tillgång på hästar/ridning vid ridskolan försvinner lätt ett antal flickor ut till oorganiserade verksamheter med bl. a. högre säkerhetsrisk och mindre kamratsamvaro.

I ett kortare perspektiv (klart inom två år) bör de markarbeten och fastighetsunderhåll som Ridsällskapet efterlyser givetvis genomföras.

För att lyftas till en rimligare nivå och för att möta såväl dagens- som framtidens- krav krävs en investering i en ny stallbyggnad för ridskolehästarna, (klart inom 4 – 5 år) med en tillhörande mindre servicedel. I dag uppställas 20 lektionshästar i spiltor vilket är helt tillfredställande ur djurskyddssynpunkt men på sikt kommer denna uppställningsform att fasas ut. Om detta inte sker genom myndighetskrav kommer, såväl ridskolans elever som den allmänna opinionen, att verka för att endast boxuppställning kan förekomma i framtiden.

Vid byggnation av ett nytt stall bör detta placeras så att det i framtiden eventuellt kan byggas samman med ytterligare ett, något mindre, ridhus för ridskoleverksamhet.

I dag står Ridsällskapet själv för fastighetsskötseln vid anläggningen. Detta sker genom anställd personal och ideella krafter. För personalens del innebär detta att tid som borde ägnas åt barn och hästar går till verksamhet för vilken man saknar erforderlig kompetens. Genom en klar uppdelning där kommunen står för fastighetsskötsel och byggnadernas yttre underhåll och Ridsällskapet invändigt underhåll skulle verksamheten mer jämföras med vad som gäller för pojkidrotter.

Utredaren föreslår att kommunen, i varje fall på deltid, har en fastighetsskötare knuten till anläggningen.

Ridsällskapet har även framfört önskemål om att investeringar i den tävlingsplats för utomhustävlingar som man disponerar. Utredaren kan se att vissa markarbeten och investeringar exempelvis i en mindre sekretariatsbyggnad kan behöva göras men anser i övrigt att kommunens fokus bör ligga på att uppföra ett funktionellt ridskolestall.

Förutsättningarna för en nyetablering av en ridskola i Botkyrka bör utredas snarast.

Med den kraftiga utbyggnad av kommunen som nu sker framför allt i Tullinge-området ser utredaren ett behov av ytterligare en ridskoleverksamhet i Botkyrka (klart inom fem år). Efterfrågan på en ridskola kommer att komma och genom att kommunen i sin planering avsätter mark och medel för en nyetablering säkerställs att såväl placering som verksamhet blir bästa möjliga. Nyetablering av ridskolor är i dag ganska ovanlig. Flertalet av dagens ridskolor startades under 1970-talet efter det att ett antal nystartade ideella föreningar förmått kommunerna att upplåta mindre lantgårdar för ridskoleverksamhet. I dag finns inte den föreningskulturen och såväl myndigheters, som enskildas, krav är så höga att innevånarna i ett område knappast kommer på tanken att hyra en anläggning (jordbruksfastighet) för att där bedriva ridskoleverksamhet i ideell regi.

Likväl ser utredaren ett behov av minst ytterligare en ridskola i kommunen och bedömer att detta inte skulle ha en negativ inverkan på befintliga verksamheter. Utredaren ser som en seriös möjlighet att en mindre, funktionell, ridskoleverksamhet drivs som en filial till Botkyrka Ridsällskap i en kommunägd anläggning. Ett gott exempel på att en ideell förening driver två välfungerande ridskolor finns bl.a. i Eskilstuna. Därigenom skulle befintlig erfarenhet och kompetens kunna tillvaratas samt påtagliga synergieffekter uppnås.

Intresset för ridning ökar i dag starkt och en nyetablering av en ridskola skulle innebära en kraftfull satsning på flickorna i kommunen.

Karlslunds Ryttarsällskap och Karlslunds Ridskola driver i samverkan en bra ridskoleverksamhet med ponnyer och därmed för yngre barn. Anläggningen är privatägd. Utredarens förhoppning är att kommunen kan ställa sig positiv till att ridskoleägaren uppför ett ridhus samt eventuella servicelokaler och att kommunen eventuellt kan förhyra lokaler att ställa till Ryttarsällskapets förfogande. I övrigt finner utredaren att kommunen med fördel kan samverka med Ryttarsällskapet om långsiktiga men avgränsade projekt som underlättar för främst flickor att komma kontakt med hästar och ridning.

Hågelby 4H-klubb bedriver en bra, värdefull och omfattande 4H-verksamhet vid Hågelby Gård. Det har ingått i utredarens uppdrag att titta även på denna verksamhet. Detta troligen till följd av att 4H-gården även har fem hästar. Utredaren vill starkt understryka vikten av att kommunen ser den skillnad som finns mellan 4H:s och ridklubbarnas verksamheter.

Historiskt har även funnits en överenskommelse mellan riksorganisationerna 4H och dåvarande Ridfrämjandet där 4H-klubbar förband sig att inte bedriva ridskoleverksamhet. I dag finns, exempelvis i Karlstad, en 4H-ridskola/klubb som är ansluten till båda riksorganisationerna och bedriver en utmärkt ridskoleverksamhet, men då enligt Ridsportförbundets regler och policys för ridutbildning.

Den del i Hågelby 4H-klubbs verksamhet utredaren ställer sig tveksam till är den där 4H-klubbens ledare bedriver en verksamhet som starkt påminner om ridskoleverksamhet, men utan att erforderlig ledarkompetens, utrusning och anläggning är för handen. Omfattningen av nämnda verksamhet är dock förhoppningsvis marginell och 4H-gårdar kan förvisso bidra till att väcka barns och ungdomars djurintresse så att de senare får ridning som ett livslångt intresse.

Som framgår i rapporten finner utredaren Hågelby 4H-klubbs verksamhet omfattande, värdefull, seriös samt bedriven med ett stort engagemang. Verksamheten finansieras i dag med betydande kommunala bidrag samt genom intäkter från besöksverksamhet, studiecirkel mm.

Dock bedriver Hågelby 4H-klubb sin verksamhet i undermåliga lokaler (se protokoll sid. X) främst vad avser klubbtrymmen, personal- och serviceutrymmen, så som omklädningsrum, duschmöjligheter mm. vilket saknas helt. Det nuvarande klubbhuset saknar även fullgod isolering vilket gör det svårt att använda vintertid. Djurstallet håller en godtagbar standard men är litet och förmedlar inte den känsla av lantgård som man förknippar med en 4H-gård.

Kommunen bör (senast inom en tvåårsperiod) ha löst anläggningsfrågan för 4H-klubben långsiktigt. Detta antingen genom en omfattande om- och tillbyggnad på den plats där klubben nu bedriver sin verksamhet, vilket innebär att man behöver få tillgång till delar av de stallbyggnader som nu står tomma, utökade parkeringsmöjligheter etc. Eller – och kanske i första hand - genom en omlokalisering till lokaler, på kommunal mark, med en mer lantgårdliknande prägel. Med bättre lokaler kan klubben öka sin självfinansiering. Utredaren finner i övrigt dagens kommunala bidrag tillräckliga för verksamheten.

Riksstens Intresseförening för häst och hundverksamhet

Som framgår av rapporten finner utredaren i nuläget inte anledning för kommunen att ge stöd till intresseföreningen.

Sammanfattning

För en fortsatt positiv utveckling av rid- och ungdomsverksamheten finner utredaren att det som främst måste lösas är anläggningsfrågorna. Detta på lång och kort sikt. Genom att kommunen uppför och förvaltar ett antal ridskoleanläggningar, storleksmässigt anpassade till kommundelen, skapas förutsättningar för att ge barn och ungdomar en meningsfull fritidssysselsättning med djur.

Kommunen bör upprätta en långsiktig plan för att tillgodose nuvarande verksamheter samt säkerställa markbehovet för minst en anläggning intill växande kommundelar öster eller sydost om nuvarande tätort.

Genom att tillhandahålla anläggningar ges ridklubbarna möjlighet att bedriva verksamhet på möjligast lika villkor.

- Kommunen ställer fritidsledare till ridklubbarnas förfogande vid anläggningar med mer omfattande ridskoleverksamhet.
- Kommunen utarbetar bidragsnormer i form av *långsiktiga* projekt vilka främjar den barn och ungdomsverksamhet (ridning) kommunen främst önskar stödja. Exempelvis:
 - ridlektioner och andra hästanknutna verksamheter för barn och ungdomar
 - öppen "prova på" verksamhet med möjlighet till kontakt med hästar och eventuellt andra djur
 - integrationsbefrämjande åtgärder
 - verksamhet för ryttare med funktionshinder

Strömsholm den 6 oktober 2014

Ulf Wilken

BOTKYRKA RIDSÄLLSKAP/RIDSKOLA

Besök genomfört torsdag den 15 maj 2014 kl. 14.00 – 16.00

samt torsdagen den 3 juli 2014 kl. 14.00 – 16.00

därutöver vid några inte föranmälda tillfällen

Föreningens namn: *Botkyrka Ridsällskap*

Organisationsnummer: *812800-1024*

Adress: *Skrefsta Gård 147 43 Tumba*

Föreningens talesman vid intervjun: Sonny Hellberg ordf. Telefon nr 08 711 23 25
Linda Holmqvist verksamhetschef sedan 2003

Föreningen bildades år c:a 1967

Medlemsantal i dag: 707 Medlemsantal som högst c:a 800 år 2012

	Män	Kvinnor	Totalt
Åldersfördelning:			
0 – 6 år	0	9	9
7 - 12 år	12	193	205
13 - 20 år	9	193	202
21 - 40 år	3	100	103
>40	20	138	158
Hedersmedlemmar			16
Okänt födelseår		14	
Totalt:	55	637	707

Könsfördelning 9% / 91%?

Uppskattat antal hästar/ponnyer som ägs av medlemmar och uppställas i kommunen är c:a 80

Vid ridskolan Uppställas 65 hästar

Föreningen äger och driver Ridskola: *Botkyrka Ridskola, Skrefsta*

Samverkar kring kollektivstall ja/nej

I "föreningens" stall/ar uppställas *65 st. hästar*

Föreningen hyr stall/ridhus av: Botkyrka kommun

Föreningens hyra till Botkyrka kommun c:a 400 000:- vilket inkluderar kostnaden för el. Efter det att en konsult för några år sedan fastställt underhållsbehovet till 6,5 miljoner bidrar kommunen f.n. med 300 000:-/år för underhåll av fastigheterna.

Stallarnas standard och storlek:

19 hästar uppställas i stallar vilka ursprungligen ej är uppförda för hästar.

Stall I (byggnad 3) innehåller 5 boxar

Stall II (byggnad 1) är nyrenoverat och innehåller totalt 14 boxar

Stall nr III (byggnad nr 4) innehåller 26 boxar och 20 spiltor Stallets uppfördes 1981 och är mörkt omodernt samt i behov av ytterligare renovering utöver vad som redan skett.

Ridhus nr I (byggnad 5) uppfördes 1975. Ridhuset är isolerat och har ridbanemått 20 x 40 m samt en enkel kortsidesläktare. Ridhuset är mörkt och håller en ganska låg standard. (Vid besöket pågick arbete med att byta ut alla elektiska ledningar och el-installationer). Renoveringsbehovet är även i övrigt stort.

Ridhus nr II (byggnad 6) uppfördes 1998. Ridhuset är isolerat med en stor långsidesläktare och har ridbanemått 24 x 62 m. Detta ridhus har som ena gavel serviceutrymmen i två våningsplan. På övervåningen finns en större kaffeteria samt en lektionssal. Undervåningen innehåller utöver en lektionssal där REALGYMNASIET bedriver utbildning även omklädningsrum, duschar och toaletter. Lokalerna håller i dag en tillfredställande standard men kommer att behöva en uppfräschning inom en 5-årsperiod.

50 – 60 gymnasieelever i tre årskullar genomgår hästutbildning vid anläggningen 5 dagar per vecka.

Generellt kan konstateras att serviceutrymmen, omklädnad, dusch etc. finns i tillfredställande omfattning. De har dock ej en idealisk placering i förhållande till stallbyggnaderna och används därför troligen endast i begränsad omfattning.

Såväl marken som samtliga byggnader ägs av Botkyrka kommun.

Personalutrymmenas standard och storlek kan sägas vara tillfredställande men ligger mycket utspridda i förhållande till ridhus och stallar.

Föreningen arrangerar tävlingar i förhållandevis stor omfattning.

Fälttävlan, dressyr och hoppning på såväl Nationell och Regional som Lokal nivå.

Totalt c:a 16 tävlingsdagar per år med c:a 2000 starter vilket motsvarar 7 % av antalet tävlingsstarter i hela Stockholms län.

Genom att Ridsällskapet har tillgång till en separat tävlingsplats för utomhustävlingar inkräktar tävlingsverksamheten troligen endast minimalt på ridskoleverksamheten vilket får ses som mycket positivt. Ridsällskapet har heller inte lagt in speciella tävlingsunderlag i ridhusen vilket i dag på många större ridskolor blockerar delar av verksamheten.

80 föreningsmedlemmar innehar tävlingslicens för någon nivå.

Ridanläggningens lokaler är i allt väsentligt anpassade för personer med funktionsnedsättning.

Inom verksamheten "Min skola" deltar 12 ungdomar i aktiviteter vid anläggningen.

Uppställningskostnad för medlemsägd häst är 3925: - inklusive moms.

Föreningens omsättning/år c:a 8,0 milj.

Intäkt av statligt LOK-stöd/år: 225 000: -

Intäkt av Kommunalt Grundbidrag 2014: 253 000: -

Intäkt av Bidrag för mötesplatsverksamhet: 220 000:-

Ridskolans omsättning/år är c:a 7,5 milj. D.v.s. detta är i allt väsentligt klubbens totala verksamhet.

Kort beskrivning av verksamheten och dess omfattning:

Välfungerande, klassisk, ridskoleverksamhet med engagerad styrelse och personal. Utbudet vänder sig till såväl barn, ungdomar, som vuxna. Resursutnyttjandet vad gäller hästarna ligger i dag mycket över genomsnittet i landet utan att på något sätt synes påverka hästarnas hälsotillstånd eller välmående.

Mindre än 50 % av vid anläggningen uppstallade hästar ägs av enskilda medlemmar.

Tillgänglighet:

Närhet till offentliga kommunikationer: *Busshållplats vid stora vägen 10 min gångväg till stallet.*

RIDSKOLA

Antal hästar tot: 65 Varav ridskolehästar: 38 Ponnyer: 18 Ridhästar: 20

Antal uppsittningar / vecka 720 Ridskolehästarna går i snitt: 18,9 lekt/vecka

"Efterfrågan är stor på häst och vi skulle med lätthet kunna fylla nya rid-grupper. Tyvärr har vi nått taket vad gäller framför allt hästkapaciteten. När det gäller ponny har vi en väntelista vilket tyder på att efterfrågan återigen har ökat."

Medlemsägda hästar 27 st

Teoretisk utbildning erbjuds i form av olika kliniks under en vecka per termin.

Teoretisk utbildning i anslutning till varje ridlektion erbjuds ej.

Verksamhet för ryttare med funktionsnedsättning omfattar c:a 12 ridande per vecka inom ramen för projektet Min skola. Fyra gånger per termin erbjuds grupper med mycket sjuka barn att vistas vid ridskolan.

Ridskolan kan i dag inte bereda plats för alla som önskar rida och man har upprättat en kölista.

Rid-sällskapet samverkar med två gymnasieskolor: Ja

Tumba Gymnasium har Specialidrott för 10 elever förlagd till ridskolan

Realgymnasiet har undervisning vid anläggningen och står för 50 uppsittningar per vecka.

Realgymnasiet har en egen, heltidsanställd, ridlärare med Hippologutbildning anställd för sin verksamhet.

Lektionspriser: *Juniorer/45 minuter 150:- 3-Terminsbetalning*

Seniorer/45 minuter 194:- 3-Terminsbetalning

C:a % av föreningens LOK-stöd hänför sig till ridlektioner.

Personal antal: 8 Motsvarande 7,5 heltidstjänster

Personalen består av en verksamhetsledare, en stallpersonal samt ett antal erfarna och välutbildade ridlärare. Personal för fastighetsskötsel saknas helt.

RIDSÄLLSKAPETS VERKSAMHETEN OCH INRIKTNING

Ridsällskapets kärnverksamhet är att bedriva ridskoleverksamhet med utbildning i ridning och hästkunskap för barn, ungdomar och vuxna samt fungera som fritidsgård. Därtill kommer en viss tränings- och en ganska omfattande tävlings- verksamhet. Delar av verksamheten bedrivs med ett stort mått av ideella insatser. Så till stor del även fastighetsskötseln.

FÖRENINGENS ÖNSKEMÅL OCH SYNPUNKTER PÅ KOMMUNEN

- 1. Dränera och hårdgöra de rasthagar som är lägst belägna*
- 2. Ytterligare rasthagar på dränerad mark*
- 3. Hårdgjorda vägar runt och mellan stall och ridhus*
- 4. Underhåll av fastigheter*
- 5. Uppstallningsmöjlighet för fler medlemsägda hästar*

UW:s iakttagelser:

Väl fungerande seriös ridskoleverksamhet med kompetent personal och troligen dito styrelse. Förefaller dock något hemmablinda vad avser anläggnings standard och har fullt upp med att få den dagliga verksamheten att fungera. För att lyftas till en rimligare nivå och för att möta såväl dagens- som framtidens- krav krävs en investering i markarbeten och dränering, asfaltering av några ytor samt en tillbyggnad av ett stall med en mindre servicedel i anslutning till stallet. I dag uppställas 20 lektionshästar i spiltor vilket är helt tillfredställande ur djurskyddssynpunkt men på sikt kommer denna uppställningsform att fasas ut. Om detta inte sker genom myndighetskrav kommer, såväl ridskolans elever som den allmänna opinionen att verka för att endast boxuppstallning kan förekomma i framtiden.

Vid byggnation av ett nytt stall bör detta placeras så att det i framtiden eventuellt kan byggas samman med ytterligare ett ridhus för ridskoleverksamhet.

Botkyrka Ridsällskap, Skrefsta, har goda förutsättningar att bli en central samlingsplats för träning och tävling inom kommunen.

Därtill kommer att ridsällskapets egna önskemål måste ses som mycket berättigade.

Övriga iakttagelser:

Förefaller antalet hästar lämpligt för verksamheten?	Ja
Hästarnas skick och kondition:	Gott
Hästhållningen:	God
Kvalitetsbedömning munderingar:	Tillfredställande
Standard stallar: Låg	Stallarna kräver renovering inom: 5 -7 år
Standard ridhus: Upprustning krävs	Standard ridhusbotten: Normal förnyelse
Tillgång och standard serviceutrymmen:	Tillfredställande men utspridd
Standard utetridbanor:	Tillfredställande
Arbetsmiljö stall:	Tillfredställande
Gödselhantering i stallet:	Tillfredställande

Övergripande intryck av anläggningen: *Trevligt belägen men har genom att den tillkommit succesivt och genom inflyttning i befintliga lokaler och därefter genom nybyggnation i olika etapper kommit att bli utspridd och plottrig samt därigenom arbetskrävande för såväl personal som medlemmar. Därtill kommer en svårighet att övervaka de barn som bör ges tillfälle att hantera hästarna mer självständigt.*

UW:s sammanfattade uppfattning om verksamheten och ev. förslag till stöd:

Mycket väl fungerande ridskole- och föreningsverksamhet med barn och ungdomsverksamhet som ligger helt i linje med vad en kommun bör stödja. Trevligt belägen i en miljö lämpad för ridverksamhet och den bör därmed även kunna fungera som en samlingspunkt för träning och tävling för ryttare med hästar uppstallade vid andra anläggningar i kommunen med mer begränsade förutsättningar. Kommunen bör projektera för ett nytt ridskole-stall vid anläggningen för att även framgent säkerställa en bra verksamhet med god djurhållning. Anläggningen blir då fortsatt lämpad för samverkan mellan ridskola/fritidsgård, ridgymnasium, träning för ridskole-elever som skaffar egen häst och annan social verksamhet av typ: besök av skolklasser, grupper med nyanlända och eller andra integrationsbefrämjande satsningar.

Ulf Wilken

Karlslunds Ryttarsällskap

Besök genomfört den fredagen den 16 maj 2014 kl. 14.00 – 16.00 samt vid andra ej inplanerade besök. Intervju med ridskoleägaren gjord på Strömsholm onsdagen den 20 augusti 2014

Föreningens namn: Karlslunds Ryttarsällskap

Organisationsnummer:

Ansluten till Svenska Ridsportförbundet

Adress: c/o Janette Jardefalk, Nygatan 9, 151 73 Södertälje

Föreningens talesman vid intervjun Janette Jardefalk Telefon nr 0708 51 59 13

Ridskoleägare Marielle Sillfors

Föreningen bildades år: 2006

Medlemsantal i dag: 160

Åldersfördelning: 80% av medlemmarna uppges vara i ålder 4 – 16 år varav endast ett fåtal är pojkar

Uppskattat antal hästar/ponnyer som ägs av medlemmarna och uppstallas i kommunen är c:a 15 st.

Ryttarsällskapet samverkar med Karlslunds ridskola

Stallet har plats för 22 st. hästar

Stallet var ursprungligen en ladugård som nu är ombyggt för hästar. Det är i dag gott skick men med begränsade utrymmen och något låg takhöjd.

Anläggningen saknar ridhus men har en belyst uteridbana drygt 20 x 60 meter.

Serviceutrymmen inskränker sig till ett trivsamt klubbрум med en köks-del. Utrymmen för omklädnad, dusch etc. saknas.

Föreningen arrangerar mindre tävlingar vid anläggningen samt har arrangerat tävlingar på Sundbyholms travbanas innerplan.

29 föreningsmedlemmar innehar löst förbundets tävlingslicens på någon nivå.

Anläggningen är ej anpassad för personer med funktionsnedsättning.

Av de 22 hästar som uppstallas vid anläggningen går c:a 10 ponnyer på lektion som ridskolehästar under det att resterande 12 hästar ägs av föreningens medlemmar

Övrig drifts och fastighetskostnader:

Intäkt av statligt LOK-stöd/år

Intäkt av kommunalt Grundbidrag: 57.000: -

Kort beskrivning av verksamheten och dess omfattning:

Mindre ryttersällskap som utöver viss förenings- och tävlingsverksamhet genom avtal samverkar med en privat ridskoleverksamhet så att föreningen fakturerar medlemmarna för deras ridlektioner och sedan köper tjänsten av ridskolan. Genom avtalet uppfylls Riksidrottsförbundets krav på LOK-stöd och föreningen får ett inflytande över verksamheten.

Tillgänglighet:

Närhet till offentliga kommunikationer: Busshållplats på väg 225 på kort gångavstånd.

RIDSKOLA

Antalet ridskoleponnyer som uppställas vid Karlslund är c:a 10 st. Därutöver har ridskolans ägare c:a 5 lektionsponnyer på en intilliggande gård. Hästarna alternerar sedan för vila och rekreation.

Totala antalet uppsittningar per vecka är 160 vilket innebär att lektionsponnyerna går i genomsnitt 16 lektioner per vecka då de är på ridskolan.

Teoretisk utbildning i ridning och hästkunskap ingår i varje ridlektion.

Verksamhet för ryttare med funktionsnedsättning förekommer för närvarande ej. Personalen har dock utbildning inom området.

Ridskolan kan tidvis inte bereda plats för alla som vill rida utan kölista finns främst för nybörjare och knatteridning.

Lektionspriser: Juniorer: 150: - för 50 minuter Terminsbetalning Träningsgrupp
hoppning: 250: - /gång

C:a 70 % av föreningens LOK-stöd hänför sig till ridlektioner.

Personal: 3 Ridlärare delar på lektionerna, därutöver finns en 75 % anställning för stallskötsel. Genom att ridskolans ägare själv står för minst en heltidstjänst av denna personal föreligger inget behov av personalutrymmen.

VERKSAMHETENS INRIKTNING

Ridskolan bedriver, i samverkan med klubben, en välfungerande traditionell ridskoleverksamhet. Ridklubben genomför viss tävlingsverksamhet. Då ridhus saknas ligger verksamheten normalt nere under januari månad. Under sommarmånaderna har man ridläger för olika kategorier av ryttare.

(Ridskoleägaren framförde vid intervju tillfället den något unika uppfattningen att man inte önskade ha den typ av fritidsgårdsverksamhet som normalt förekommer vid ridskolor då detta var alltför tröttande för hästarna. Mot detta påstående kan dock sägas att utredaren vid sina besök funnit att barn och ungdomar vistats i stallet, och hanterat hästarna, i minst den omfattning som är vanlig vid en verksamhet av motsvarande storlek. Tonen mellan ungdomarna har varit lugn och trevlig).

FÖRENINGENS ÖNSKEMÅL OCH SYNPUNKTER PÅ KOMMUNEN

1. Vid uppförandet av ett eventuellt ridhus hoppas man på en positiv behandling vad avser placering och bygglov.
2. Föreningen hoppas på en positiv dialog med kommunens företrädare.
3. Föreningen ser som en möjlighet att kommunen i någon omfattning hyr tid i ett uppfört ridhus och ställer det till klubbens förfogande

UW:s iakttagelser:

Förefaller hästmaterialet lämpligt för verksamheten?	JA
Förefaller antalet hästar lämpligt för verksamheten?	JA
Hästarnas skick och kondition:	GOD
Hästhållningen:	GOD
Kvalitetsbedömning munderingar:	Tillfredställande
Standard stallar:	Tillfredställande
Standard ridhus:	Saknas
Tillgång och standard serviceutrymmen:	Mycket begränsat - men det som finns är trivsamt
Standard utetridbanor:	Tillfredställande - men behöver snart åtgärdas
Arbetsmiljö stall:	Hästplatserna väl sammanhållna men något tungarbetat
Gödselhantering i stallet:	Korta avstånd, platta utanför stalldörr
Övergripande intryck av anläggningen	Begränsade utrymmen, lantlig och omodern, men trivsam

UW:s sammanfattade uppfattning om verksamheten och ev. förslag till stöd

Genom att anläggningen är privatägd, och sedan en tid ägs av ridskolans ägare, kan kommunens åtagande vad avser anläggningen inte förväntas sträcka sig längre än till eventuell förhyrning av lokaler för klubbens räkning. Ridskolan är dock trivsam och lättillgänglig varför föreningen bör få stöd att genomföra de aktiviteter man finner angeläga: ridning, läger, tävlingar, hästkunskapskurser, integrationsbefrämjande åtgärder, besök av skolklasser etc.

Alhagens 4H Hågelby Botkyrka - nuvarande

Hågelby 4H -klubb

Besök genomfört måndagen den 2 juni 2014 kl. 13.00 – 15.00

samt därutöver några spontana icke förannonserade besök

Föreningens namn: Hågelby 4H-klubb

Organisationsnummer:

Klubben är ansluten till Riksförbundet Sveriges 4H

Adress: Hågelby Gård, 147 43 Tumba

Föreningens talesman vid intervjun: Anna Andersson, gårdsföreståndare Telefon 08-531 713 70

Vanja Hiltonen , ordförande

Föreningen bildades 1976 och var fram till 1976 och var fram till 2005 belägen i Alby, Botkyrka kommun. År 2005 flyttades gården, efter kommunalt beslut, till Hågelbyparken. Klubben bytte 2011 namn från tidigare Alhagens 4H-klubb till Hågelby 4H-klubb.

Klubben har idag 400 – 450 medlemmar (2013 totalt 427 medlemmar)

	Pojkar	Flickor	Totalt
Åldersfördelning 2013			
0 – 8 år	46	125	171
9 – 20 år	41	170	211
Över 20 år	11	34	45

Hågelby 4H-klubb bedriver sin verksamhet i Hågelbyparken med djurstall och höns hus innehållande bland annat 5 hästar, grisar, får, getter, kaniner, höns, marsvin och hamster. Djuren vistas nattetid i ett stall inrymt i en lokal, ursprungligen uppförd för annat ändamål. Sett ur djurskyddssynpunkt fungerar djurhållningen säkert mycket bra vad gäller såväl inhysning som omhändertagande.

Stallet kan för de barn som vistas där synas ”mysigt” men är i det stora hela ganska trångt, omodernt, och svåröverskådligt samt utan tillgång till uppehållsrum och serviceutrymmen i anslutning till stallet. Verksamheten klassas som ”offentlig förevisning av djur”, och står därmed under regelbunden tillsyn av myndighetsutövande veterinär.

4H-klubben bedriver verksamhet med 5 hästar av varierande raser och storlek dock ingen med en mankhöjd över 150 cm.

Kommunen betalar till Hågelbyparken en hyra på: 110 000: -

Serviceutrymmen, omklädnad, dusch etc. standard och storlek: Saknas i stort sett.

Klubbutrymmenas standard och storlek: Mycket begränsat – låg standard

Personalutrymmenas standard och storlek: Saknas i stort sett

Lokalerna är, med undantag för stallet, ej tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Klubben omsätter per år: 1,9 miljoner

Intäkt av kommunalt LOK-stöd c:a 7 000: - per år

Kommunalt bidrag: 1,2 miljoner samt står för hyra, sophämtning och el.

Kommunalt bidrag för verksamhet med funktionshindrade: 100 000: -

Tillgänglighet:

Närhet till offentliga kommunikationer: Busshållplats vid Hågelbyvägen. Många barn i en ålder som kräver skjuts av anhöriga.

Personal antal: 4,1 heltidstjänster varav 3 heltidstjänster anställda av 4H:s Stockholmsdistrikt.

Personalen har dock att ekonomisera sina löner genom intäkter från egna aktiviteter. Distriktet är inte inblandat i klubbens ekonomi.

KLUBBENS VERKSAMHETEN OCH INRIKTNING

Omfattande 4H-gårdsverks med besök från förskolor och skolor, öppen verksamhet, ledarverksamhet, kursverksamhet för åldrarna 3 – 25 år i form av Mini 4H, djurskötarkurser, "hästis", körkurser med häst, särskolegrupper.

Gården erbjuder öppen verksamhet på eftermiddagar samt under lov och helger för alla medlemmar från 8 års ålder. Gården har även aktiviteter för ett 50-tal besökare per vecka som inte är klubbmedlemmar samt arrangerar c:a fyra barnkalas per vecka.

Verksamheten är ledarledd och kan bestå i att inta mellanmål, spela spel, sköta djur, träffa kompisar mm.

En väsentlig del av klubbens verksamhet bygger på aktiviteter med och kring hästarna. Dels i form av "specialridning" för barn och ungdomar med funktionsnedsättning dels genom hästskötsel, ridning, töm-körning och körning för klubbens övriga medlemmar i olika åldrar.

FÖRENINGENS ÖNSKEMÅL OCH SYNPUNKTER PÅ KOMMUNEN

Klubben pekar i sin verksamhetsberättelse på de påtagliga brister som förvisso finns vad avser serviceutrymmen. Avsaknad av omklädningsrum, duschmöjligheter mm. för såväl personal som medlemmar. Vidare avsaknad av uppvärmda klubblokaler, lektionssal och uppehållsrum.

Klubben påtalar avsaknaden av belysning i hagar för smådjur samt de påtagliga problemen vad gäller parkering och trafik utanför stallet.

UW:s iakttagelser vad avser hästverksamheten:

Förefaller hästmaterialet lämpligt för verksamheten? JA i huvudsak

Hästarnas skick och kondition:	GOD
Hästhållningen:	Tillfredsällande
Tillgång och standard serviceutrymmen:	Undermålig
Standard utetridbanor:	Saknas vid besöket
Arbetsmiljö stall:	Tillfredsällande
Övergripande intryck av anläggningen	Torftig och omodern

UW:s sammanfattade uppfattning om verksamheten och ev. förslag till stöd

En väl fungerande, utpräglad, 4H verksamhet av stor omfattning som bedrivs av en engagerad personal. Behovet av denna typ av verksamhet får ses som mycket angelägen i en kommun med Botkyrkas demografi. Klubben får ett icke oansenligt ansenligt kommunalt bidrag. Totalt sett håller lokalerna oacceptabelt låg standard och enligt utredarens uppfattning bör kommunens focus ligga på att erbjuda klubben endamålsenliga lokaler i, och med, en lantlig miljö. Utredaren uppfattar därutöver medelstillelningen som tillräcklig.

En betydande del av klubbens verksamhet sker kring de fem hästarna. Att 4H-klubben har utbildning i hästkunskap och led-lektioner med små ponnyer får ses som naturligt liksom att man ger möjligheten att mer vuxna personer kör hästarna och erbjuder turen med vagn. Den samverkan kring ridning för funktionshindrade 4H- klubben har med vissa aktörer inom vårdomridet synes även den fungera väl och bör om möjligt fortgå.

En verksamhet utredaren ställer sig tveksam till är dock den där något äldre medlemmar/ledare tillåts rida de större hästarna självständigt, mer eller mindre på egen hand. Dels fanns vid tiden för utredarens besök inte tillgång till lämplig ridbana och dels föreföll ungdomarnas kunskap för låg för att detta skall ses som lämpligt ur säkerhets och djurskydds-synpunkt.

Det kan måhända anföras att det finns barn och ungdomar som rider sina egna hästar trots lägre eller motsvarande kunskapsnivå men det får likväl ses som olämpligt vid en kommunalt understödd verksamhet. Denna ridskoleliknande verksamhet hör hemma vid rid-föreningar med erforderlig kompetens

Riksstens intresseförening för häst och hundverksamhet

Besök genomfört torsdagen den 15 maj 2014 kl. 19.00 – 21.00

Föreningens namn: Riksstens intresseförening för häst och hundverksamhet
Adress: c/o Lars Elmquist, Långängskroken 4, 141 75 Kungens Kurva
tfn. 070-34 23 811

Föreningen är ej ansluten till Riksorganisation

Föreningens talesman vid intervjun: Lars Elmquist ordförande samt kassören och 2 styrelseledamöter

Föreningen bildades 2013 och har för närvarande endast 20 medlemmar, alla vuxna. Föreningen startades främst för att ge kommunen en samtalspartner mellan de 5 privatstallar med c:a 40 hästar som finns i närområdet. Föreningens önskan är att mer permanent komma i åtnjutande av, ett av byggföretaget PEAB ägt (rid-)tält, med måtten 20 x 60m beläget ganska nära en stallbyggnad vid Riksstens Gård. Tältet har enligt uppgift tidigare använts av polisen för träningsverksamhet med hästar och hundar. Tältet har underlag i form av en sandbana, det finns en takbelysning som nu är urkopplad, men tältet saknar sarg.

Uppgifter förekom att man skulle kunna hyra tältet till en kostnad av 20 000: -per månad. Föreningen önskade om möjligt kommunens stöd för att säkerställa att tältet i framtiden kunde användas för ridning men sade sig inte beredd att ikläda sig några som helst kostnader för att få tillgång till tältet.

Mötet med föreningen ägde rum i stallet vid Riksstens Gård. Detta stall har plats för 13 hästar men vid besöket uppstallades endast 8 hästar i stallet.

Utredaren konstaterar att Tullingeområdet expanderar starkt och att kommunen definitivt bör satsa på att en ridskola/ridanläggning förläggs till området. En etablering skulle möjligen kunna ske i närheten av Riksstens Gård, eller Lida, förutsatt att den kan läggas på kommunal mark. Utredaren ser dock ingen orsak eller möjlighet att denna satsning görs i samverkan med den befintliga Intresseföreningen eller något av de stall som nu är engagerade i denna.

Föreningens ordförande sade sig även vara medveten om riskerna med ett sådant arrangemang.

Om kommunen kan komma i åtnjutande av tältet utan kostnad kan detta möjligen ställas till Intresseföreningens förfogande för att minska slitaget på intilliggandemarken och utan kommunalt åtagande om kostnader för el etc. Utredaren finner dock inte förekomsten av ett befintligt tält, skäl för kommunen att göra några som helst investeringar för att tillmötesgå befintliga verksamheter vilka inte fyller något allmännyttigt intresse.